

VÁCLAV KOZEL

Kdekdo si myslí, že umí aranžovat

TEXT: JAKUB HORVÁTH, FOTO: ARCHIV VÁCLAVA KOZLA

Václav Kozel a Big Chess Band v Lucerna Music Baru (leden 2009)

Václav Kozel

Legenda českého jazzu, hudební skladatel, aranžér, dirigent a multiinstrumentalista Václav Kozel oslavil 19. listopadu 2025 pětadesáté narozeniny. Při této příležitosti jsme se poohlédli po jeho životních i profesních milnicích.

Od útlého mládí hrál na klavír, k němuž později přibyla trubka, tenorsaxofon, altosaxofon, klarinet, varhany, a dokonce i Hammondovy varhany. Komponovat a aranžovat začal v sedmnácti letech a v této profesi dosáhl mimořádného věhlasu. První okouzlení jazzem zažil v roce 1955, když jeho otec vyrobil magnetofon včetně snímacích hlaviček. Poznamenal k tomu: „První jazzová kapela, kterou jsem slyšel, byl Modern Jazz Quartet v obsazení John Lewis (piano), Milt Jackson (vibrafon), Percy Heath (kontrabas) a Kenny Clarke (bicí). V té době jsem se začal učit hrát na trubku, protože mě zaujal hit *Třešňové květy*, který měli jako sólovku na repertoáru všichni prvotřídní trumpetisté, počínaje Richardem Kubernátem.“ V druhé

polovině padesátých let jazz do Československa pronikl prostřednictvím Hlasu Ameriky, tudíž Václav Kozel intenzivně poslouchal rozhlasové pořady Willise Conovera, který použít například Stana Kentona, Oscara Petersona, Dave Brubecka, Paula Desmondova či Milese Davise.

UČENÍ POSLECHEM

V roce 1957 byla Svazem československých skladatelů vypsaná soutěž o Píseň o Praze, na niž se Václav Kozel přihlásil a zaslal požadovanou kompozici. Aranžování šlo v jeho případě ruku v ruce s komponováním, pro big band prvně aranžoval v roce 1960, přičemž etalonem big bandového jazzu byl

tenkrát Count Basie. A učil se jednoduše poslechem. „V té době žádné příručky k máni nebyly, protože americká literatura se sem vůbec nedostala, takže mi nezbylo nic jiného než poslouchat a následně to, co slyším, zapsat do not. Také jsem navštěvoval kurzy aranžování, které vedl Karel Krautgartner. Scházeli jsme se po celý školní rok jednou týdně a učili se rozsahy všech nástrojů, jak se píší partitury, a rovněž jsme dostávali aranžérské úlohy k domácímu vypracování.“ V šedesátých letech byl ze světových skladatelů a aranžérů Kozlovým vzorem jednoznačně Neal Hefti a Quincy Jones. V průběhu sedmdesátých let ho po aranžérské stránce velmi inspiroval Rob McConnell, který psal originální akordické sazby.

V roce 1977 vznikl slavný Jazz klub Parnas, což bylo v té době něco nového a přelomového. Václav Kozel k tomu podotkl: „Kolegové z Orchestru Karla Vlacha, kteří chtěli hrát jazz a tu muziku včetně improvizace ovládali, mě vybudili, abych postavil pro tento podnik kapelu. Dal jsem tedy dohromady Nonet ve složení Jarda Lautner a Pavel Husička

(trubky), Bohumil Bydžovský starší (trombon), Antonín Nachtman (altsaxofon), Jiří Hájek (tenorsaxofon), Miloš Bílek (barytonsaxofon), já jsem hrál piano, Honza Vacek kontrabas a na bicí se střídali Vláda Žižka s Petrem Šprunkem. Napsal jsem mnoho aranžmá a začali jsme v Parnasu pravidelně hrát. A když nás tam slyšeli ostatní muzikanti od Vlacha, projevíli zájem s námi hrát také. Utvořil jsem tedy Big Band a kromě standardního obsazení čtyř trumpet, čtyř trombonů, pěti saxofonů a čtyřčlenné rytmiky jsem jej

ZAUJETÍ DVOŘÁKEM I HRÍCHY

V letech 2002–2012 působil jako šéfdirigent Big Bandu Českého rozhlasu. „Z tohoto období si nejvíc považuju, že jsme společně s Karlem Černochem a Alfredem Strejčkem připravovali pravidelné veřejné nahrávky Big Bandu Českého rozhlasu – nejprve v Hotelu Jalta a později v nově zrekonstruovaném Studiu A, kde jsme se snažili dát také patřičný prostor hostujícím mladým jazzovým orchestrům.“

dobu se převážně věnuje tvorbě klasických vokálních skladeb pro smíšený sbor. Inspiraci nejčastěji nachází v symfonických dílech třeba Josefa Myslivečka či Antonína Dvořáka. Když na něčem pracuje a potřebuje kulisu, nejčastěji si pouští Bacha a jeho varhanní hudbu. Ta jediná ho při práci neruší.

Václav Kozel všem svým jazzovým formacím dokázal originálním aranžérským uměním vtisknout svébytný charakter, na němž lze zřetelně rozpoznat autorovu erudici nejen v harmoniza-

All Stars Big Band Václava Kozla při koncertě k jeho 60. narozeninám

Hudební studio M – Nonet Václava Kozla

ještě rozšířil o dvě rohy a tubu.“

V letech 1995–2002 vyučoval Václav Kozel orchestrální praxi na Konzervatoři Jaroslava Ježka, kde vedl Big Band. Když v roce 2002 po neshodách s tehdejší vedením školy z konzervatoře odešel, studenti, kteří chodili do školního Big Bandu, projevíli zájem v orchestrální hře pod Kozlovým vedením pokračovat. Založil tedy Big Chess Band, který de iure neměl s Konzervatoří Jaroslava Ježka nic společného, avšak jeho členové se rekrutovali nejen z jejich řad, ale také ze studentů Pražské konzervatoře a Hudební a taneční fakulty AMU. Orchester zkoušel pravidelně dvakrát týdně v Redutě a vystupoval jak v Lucerna Music Baru, tak v Redutě či na výchovných koncertech v Národním domě na Vinohradech.

Jazz klub Parnas – Václav Kozel, Karel Velebný, František Uhlíř

V roce 2014 měla v Divadle U Hasičů premiéru hudební freska *Sedm smrtelných hříchů*, kterou Václav Kozel zkomponoval na text Alfreda Strejčka pro smíšený sbor, big band a recitátora. Podnět k napsání tohoto rozsáhlého díla shrnul takto: „Napadlo mě, že bych se těmi hříchy mohl podrobněji zabývat. Z hlediska žánru se mi ve spojení s Alfredovým textem podařilo utvořit syntézu jazzové a symfonické hudby.“

Pokud jde o komponování, už dlouhou

Václav Kozel a Big Band Českého rozhlasu při veřejné rozhlasové nahrávce ve Studiu A (únor 2005)

ci, ale také ve hře na dechové nástroje. Sám tuto problematiku vystihl následovně: „Kvalitní aranžér by měl umět tvořit moderní, avšak funkční akordické sazby. A pokud píšu aranžmá pro dechové nástroje, musí být zcela zřetelné, jedná-li se o delší fráze, na kterých místech se budou hráči nadechovat. Velkou předností nepochybně je, když dotyčný aranžér hru na dechové nástroje sám ovládá. Kdejaký pianista si totiž myslí, že aranžovat umí.“ ●